

підготовки – прочитати, продумати, виконати певні вправи; підбирати для заняття такі вправи, які дали б студентам ключ до освоєння теми; глибоко та професійно аналізувати та обговорювати підсумки інтерактивної вправи. Цьому буде сприяти включення до мети і завдань практичного заняття відповідного напрямку роботи викладача з подальшим моніторингом показників стану психічного здоров'я здобувачів освіти.

Література:

1. Дергач М.С. Соціальне уявлення студентської молоді про здоров'я: структура та зміст. Український науковий журнал «Освіта регіону». 2013. №2 (32). С. 230-234.

2. Козубовська І. В., Повідайчик О. С. Інноваційні технології підготовки фахівців у вищій школі: метод. реком. Ужгород : ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021. 40 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/35755>.

3. Христук О. Л. Сучасні виміри психологічної практики: майндфулнес–підхід. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2018. Вип. 1. С. 153-161.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-496-5-105>

РОЛЬ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ ЗДОРОВ'Я УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ОСОБЛИВИЙ ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Рябенко Михайло Іванович

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогічної освіти та соціальної реабілітації,

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Повномасштабне військове вторгнення російської федерації в Україну стала справжнім викликом для нашої країни та її громадян. Так, за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, майже половина українців має проблеми із психічним здоров'ям через війну. Відповідно 84% смертей у країні спричиняють неінфекційні захворювання. Зокрема, станом на жовтень 2024 року 68% українців повідомляли про погіршення стану свого здоров'я у порівнянні з періодом до

повномасштабної війни. Маємо такі данні: проблеми із психічним здоров'ям – через них страждають 46% людей; розлади психічного здоров'я – 41%; неврологічні розлади – 39%. Найчастіше люди скаржаться на високий рівень втоми, напруженості, страху та роздратування [4].

Учасники освітнього процесу закладу вищої освіти є частиною українського суспільства (близько 1 млн. 300 тисяч здобувачів та близько 150 тисяч педагогічних та науково-педагогічних працівників) та відчувають на собі всі наслідки війни і відповідно потребують підтримку, зокрема зі сторони органів управління закладом. Тому що, на наш погляд, тільки здоровий, зокрема науково-педагогічний працівник та здобувач можуть ефективно взаємодіяти, бути працездатними та побудувати повноцінний та якісний освітній процес. Так, за психологічною енциклопедією здоров'я – природний стан організму, що характеризується нормальним узгодженим перебігом всіх процесів і діяльністю всіх функцій, які забезпечують йому необхідну активність у взаємодії з навколишнім середовищем. Всесвітня організація охорони здоров'я характеризує здоров'я як «стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороби або фізичних дефектів [3]. В свою чергу у відповідності до законодавства здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники мають право на безпечне, здорове та інклюзивне чи спеціальне освітнє середовище; працю у безпечному та здоровому освітньому середовищі, користування культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу освіти та послугами його структурних підрозділів, зокрема психологічною службою закладу вищої освіти тощо.

Зокрема, стаття 6 Закону України «Про освіту» основними засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності визнає формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля; забезпечення та розвиток безпечного і здорового освітнього середовища в закладах освіти. Відповідно засновник закладу освіти або уповноважений ним орган (особа): забезпечує та контролює створення у закладі освіти безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища із забезпеченням універсального дизайну та розумного пристосування. В свою чергу здорове освітнє середовище визнається як сукупність умов, заходів і правил у закладі освіти, що спрямовані на формування культури здорового способу життя (знань, навичок, здатності та усвідомленої потреби) в усіх учасників освітнього процесу і зміцнення здоров'я здобувачів освіти у безпечному освітньому середовищі, зокрема шляхом організації оптимального розподілу рухової

активності, фізичних та інтелектуальних навантажень і відпочинку, психологічного та/або психолого-педагогічного супроводу, формування культури особистої гігієни, здорового харчування, безпекового, екологічного мислення та поведінки, у тому числі в інформаційному (зокрема цифровому) середовищі, культури діалогу та ненасильницької, безконфліктної комунікації, проведення профілактичних і просвітницьких заходів, застосування ергономічних підходів у створенні освітнього середовища [2]. У відповідності до Закону України «Про вищу освіту» безпосереднє управління діяльністю закладу вищої освіти здійснює його керівник (ректор, президент, начальник, директор тощо) [1]. Так, керівник закладу освіти повинен створювати у закладі освіти безпечне, здорове освітнє середовище, сприяти формуванню здорового способу життя у здобувачів вищої освіти, зміцнювати спортивно-оздоровчу бази закладу вищої освіти, створювати належні умови для занять масовим спортом тощо. Також, керівник закладу вищої освіти: відповідає за результати та здійснює контроль за якістю роботи педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників, які в свою чергу повинні дбати про здобувачів, зокрема їхнє фізичне і психічне здоров'я, брати участь у забезпеченні та розвитку безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища; захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам тощо [1].

Важливим суб'єктом управління закладом вищої освіти на сьогодні є органи студентського самоврядування. Зокрема, у відповідності до діючого законодавства вони є невід'ємною частиною громадського самоврядування та проводять організаційні, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі та інші заходи; беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, оздоровлення, побуту та харчування; беруть участь у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти тощо [1].

При необхідності заклад вищої освіти у порядку, визначеному законом має право створювати та розвивати власну базу соціально-побутових об'єктів, мережу спортивно-оздоровчих, лікувально-профілактичних і культурно-мистецьких структурних підрозділів для зміцнення здоров'я всіх учасників освітнього процесу [1]. Тому ми вважаємо, що у відповідності до діючого законодавства органи

управління закладом вищої освіти, зокрема керівник та органи студентського самоврядування наділені всіма необхідними повноваженнями для здійснення необхідних умов та заходів для зміцнення та збереження здоров'я всіх учасників освітнього процесу закладу вищої освіти в цей особливий період військового стану.

Література:

1. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. №1556-VII
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення 28.11.2023).
2. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 р № 2145-VIII:
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення 28.11.2023).
3. Психологічна енциклопедія. Автор-упорядник О. М. Степанов. Київ: «Академвидав», 2006. 424 с.
4. ВООЗ: Майже половина українців через війну має проблеми із психічним здоров'ям. Життя. Українська правда: веб-сайт. URL: <https://life.pravda.com.ua/health/46-ukrajinciv-mayut-problemi-iz-psihichnim-zdorov-yam-cherez-viynu-vooz-306608/>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-496-5-106>

ВПЛИВ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я НА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УНІВЕРСИТЕТАХ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Савицький Богдан Юрійович

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Науковий керівник: **Рябенко Михайло Іванович**
кандидат педагогічних наук, доцент,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

У сучасних умовах глобальної невизначеності, що зумовлена економічними, політичними та соціальними викликами, заклади вищої освіти, зокрема, університети стикаються з численними труднощами, які безпосередньо впливають на ментальне здоров'я співробітників і